

Kommende fond skal redde alle de bygninger, der »rives ned, fordi ingen ser det«

Danmarks Kulturarv har allerede reddet sin første bygning fra nedrivning. Den kommende bevaringsfond vil inden længe oprette en platform for crowdfunding, så almindelige danskere kan hjælpe med at redde de mange nedrivningstruede bygninger i specielt landområderne. Slots- og Kulturstyrelsen bakker op om fonden.

Danmarks Kulturarv, et nyt almennyttigt selskab, har lagt fra land med en meget konkret handling: I sidste uge overtog den nedrivningsbesluttede Kruså Vandmølle fra 1872 og reddede dermed det forsømte stykke kulturarv i sidste øjeblik.

»Det er bare så sjovt pludselig at stå som ejer og ansvarlig for en 2.000 kvadratmeter vandmølle 400 meter fra grænsen. Det havde jeg ikke set komme for et halvt år siden,« skrev den ene af stifterne, arkitekt Jens Aaberg, i en email til Byrummonitor, da han løftede sløret for de planer, han sammen med sine tre partnere har med det nystiftede selskab.

Kruså Vandmølle fra 1872

Kruså Vandmølle fra 1872 er første nedrivningstruede bygning, som Danmarks Kulturarv har reddet. Jens Aaberg har på disse sider råbt om de historiske huse i først og fremmest landdistrikterne, der forsømmes og rives ned. Og det er netop den type bygninger, Danmarks Kulturarv skal redde.

»Alle de nødlidende bygninger, der bare ikke er registreret og rives ned, fordi enten ingen ser det eller aner hvad de skal gøre med dem,« siger han.

Slots og Kulturstyrelsen har holdt et indledende møde med initiativtagerne 8. marts, og styrelsens enhedschef Merete Lind Mikkelsen har skrevet en udtalelse om initiativet:

»Slots- og Kulturstyrelsen har gennem længere tid haft fokus på de nødlidende fredede bygninger. Med baggrund i den landsdækkende fredningsgennemgang er vi i gang med et projekt, hvor vi gennem forskellige indsatser vil sætte fokus på genopretning af en række bygninger, der er vigtige for vores fælles kulturarv. Kulturarven ligger jo ikke kun i de enkelte fredede bygninger, men også

de bevaringsværdige bygninger eller bygninger, der tilsammen indgår i et vigtigt kulturmiljø - som f.eks. den nævnte vandmølle, som I aktuelt overvejer at overtage og sætte i stand, skriver enhedschefen og fortsætter:

»Styrelsen ser jeres initiativ som utrolig vigtigt i vores fælles indsats for bevaring af den byggede kulturarv. Det er af afgørende betydning, at flere parter arbejder i samme retning, og jeres idé med helt konkret at købe og genoprette nødlidende bygninger vurderer styrelsen at være af stor betydning.«

Crowdfunding efter britisk forbillede

De fredede ejendomme har gennem Slots- og Kulturstyrelsen mulighed for at opnå delvis finansiering af restaureringsprojekter. Den mulighed findes ikke for bevaringsværdige ejendomme, og det betyder, at lokalsamfund rundt om i Danmark ifølge fonden hvert år bliver fattigere på bygningsarvshistorie.

Loftet på Kruså Vandmølle.

Initiativtagerne er opmærksomme på, at der allerede findes flere fonde med bevaring som formål. Men hvor for eksempel Realdania By & Byg, som er Realdanias investeringsselskab, investerer i fredede ejendomme, vil den nye fond vil hovedsageligt koncentrere sig om bevaringsværdige eller uregistrerede ejendomme.

Flere større ejendomsinvesteringsfirmaer, for eksempel Karberghus og Stenbjerg Ejendomme, investerer også i den danske bygningsarv, men er i modsætning til Danmarks Kulturarv ikke almennyttige.

»Vi synes, der er brug for en fond, der i ordets bedste forstand er mere folkelig, og hvor alle kan være med til at bidrage, end de fonde, vi allerede har til bevaring,« siger Jens Aaberg.

En bevaringsmæssig falliterklæring

På den nyoprettede hjemmeside henvender Danmarks Kulturarv sig direkte til danskerne med ordene:

»Du har garanteret oplevet i din egen kommune, at smukke bygninger forfalder. Nu kan du være med til at redde dem, hvis ejerne ikke kan overskue det.«

Er jeres fond en falliterklæring, i forhold til at borgere og myndigheder skulle passe bedre på den gamle bygningsmasse?
»Ja,« svarer Jens Aaberg.

»Der er alt for få støttemuligheder fra statslig side, når det drejer sig om de bevaringsværdige eller ikke-klassificerede bygninger.«

Han peger på, at fondens rolle bliver at vise »eksemplets magt« gennem konkrete opkøb og økonomisk støtte, hvorimod By og Land Danmark - Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, hvor to af stifterne også er aktive frontfigurer, blandt meget andet i stedet arbejder på at påvirke det politiske system både lokalt og statsligt.

De står bag Danmarks Kulturarv

Morten Anker Petersen

Direktør i tømrer- og entreprenørfirma Karl D. Petersen og Møllebygger Petersen.

Anne Midtgaard Jønsson

Medstifter af og projektleder i Byghåndværk samt bestyrelsesmedlem og kasserer i By og Land Danmark.

Knud Erik Jørgensen

professor i international politik på Aarhus Universitet og initiativtager og igangsætning af forarbejdet.

Jens Aaberg

arkitekt MAA og byggeøkonom MDB, direktør i Aaberg Arkitekter og medlem af bestyrelsen i By og Land Danmark.

I begyndelsen, og indtil selskabet finder en eller flere personer med »en stor sæk penge«, vil man agere som et normalt selskab på almennyttige vilkår, der opkøber huse og eventuelt videresælger dem efter istandsættelse. Men for Jens Aaberg er det vigtigt inden længe at få dannet en platform for crowdfunding, inspireret af den britiske fond [National Trust](#).

Stifterne af Danmarks Kulturarv

Morten Anker Petersen, Anne Midtgaard Jønsson, Knud Erik Jørgensen og Jens Aaberg.

Som første skridt har de fire bevaringsfolk, Jens Aaberg, Anne Midtgaard Jønsson, Morten Anker Petersen og Knud Erik Jørgensen, stiftet virksomhederne Danmarks Kulturarv Holding ApS og driftsselskabet Danmarks Kulturarv ApS. Begge virksomheder er oprettet som almennyttige selskaber, og målet er inden for de næste 1-3 år at kunne omdanne holdingselskabet til en erhvervsdrivende fond med almennyttigt formål.